

Παρέμβαση από μαθητές

1. Ο θεσμός των διαμεσολαβητών έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα αποτελεσματικός στην αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας. Συνομήλικοι εκπαιδεύονται να παρεμβαίνουν στη σύγκρουση εναρμονίζοντας τις διαφορές & συμφιλιώνοντας & τα δύο μέρη.

Οι ενήλικοι διατηρούν έναν υποστηρικτικό & εποπτικό ρόλο.

2. Σημαντικές επίσης είναι οι παρεμβάσεις στους παρατηρητές (=οι μαθητές που παρακολουθούν μια σύγκρουση). Στόχοι είναι η αύξηση της

επίγνωσης της **σοβαρότητας** του προβλήματος, η **συνειδητοποίηση** των ρόλων που λαμβάνουν κατά τη διαδικασία του εκφοβισμού & η **δέσμευση** σε νέες συμπεριφορές μέσα από συζήτηση ή από παίξιμο ρόλων

Ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις της ενδοσχολικής βίας

Στο ρόλο του θύματος

αυξημένος αριθμός απουσιών
χαμηλή ακαδημαϊκή επίδοση
συναισθηματικές δυσκολίες
αίσθημα μοναξιάς
φτωχές φιλικές σχέσεις
αυτοκτονικός ιδεασμός
ψυχοσωματικά συμπτώματα
χαμηλή αυτοεκτίμηση
τάση αποφυγής του σχολείου
έλλειμμα σε κοινωνικές δεξιότητες

Στο ρόλο του δράστη

αυξημένα επίπεδα σχολικού στρες
έντονο άγχος
μελλοντική παραβατική συμπεριφορά
κατανάλωση αλκοόλ
κατάθλιψη
αυτοκτονικός ιδεασμός
αυξημένη συχνότητα ψυχ. διαταραχών
υψηλή αυτοεκτίμηση
ενίοτε και χαμηλή αυτοεκτίμηση
έλλειμμα σε κοινωνικές δεξιότητες

Βία & Εκφοβισμός στο σχολείο

εκφοβισμός
ενδοσχολική βία
ψευδοπαλικαριά
bullying

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Τι μπορούμε να κάνουμε;

Στα σχολεία θα μπορούσαν να γίνουν πολλά πράγματα για να σταματήσει η εκδήλωση επιθετικών συμπεριφορών. Θα πρέπει να υπάρχει μια **σαφής και**

αυστηρή γραμμή όσον αφορά στην αντιμετώπιση αυτών των περιστατικών. Σύμφωνα με τις έρευνες, όταν **όλοι όσοι συμμετέχουν στη σχολική ζωή -**

καθηγητές, μαθητές και γονείς-αντιτίθενται σθεναρά στο φαινόμενο της βίας, τότε η επιθετικότητα των μαθητών εκδηλώνεται πολύ πιο **σπάνια**.

Συλλογικές προσπάθειες

Είναι σημαντικό να καθίσταται σαφές ότι **όλοι πρέπει να σέβονται τους άλλους** - και ότι οι μαθητές έχουν το δικαίωμα να μην πέφτουν θύματα επιθετικών συμπεριφορών.

Τα σχολεία θα πρέπει

να βοηθήσουν τους μαθητές να κατανοήσουν πως δεν είναι κακό να ομολογούν ότι δέχονται απειλές και προσβολές.

Τα παιδιά έχουν, επίσης, την ανάγκη να γνωρίζουν ότι **θα γίνει κάτι για να**

σταματήσει αυτό το φαινόμενο, διαφορετικά δεν πρόκειται να μιλήσουν σε κανέναν ενήλικο.

Τα σχολεία μπορούν, ακόμα, να διδάξουν στα παιδιά χρήσιμες δεξιότητες, όπως **ικανότητες**

Ενδοσχολικοί και εξωσχολικοί παράγοντες συναινούν & αλληλεπιδρούν στην εμφάνισή του **bullying**. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε:

- α) η φύση του είναι σύνθετη, αφορά στη συμπόρευση πολλών αιτιωδών ανθρώπινων χαρακτηριστικών.
- β) έχει αρνητική καταγραφή στη ψυχοκοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη των εμπλεκόμενων μαθητών, επομένως & στη σχολική πραγματικότητα, άρα & στη κοινωνία

Εκπαίδευση των μαθητών να παρεμβαίνουν, αποτρέποντας τη βία

- 1. Εισαγωγή του όρου εκφοβισμός.** Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές ορισμούς και τους καταγράφει στον πίνακα. Συνοψίζει και συντάσσει έναν απλό, λειτουργικό ορισμό για τον εκφοβισμό. (π.χ. **Εκφοβισμός είναι όταν ένα άτομο ή μια ομάδα πληγώνει κάποιο άλλο άτομο επίτηδες χρησιμοποιώντας βρισιές, όταν του επιτίθεται σωματικά, ή όταν καταστρέφει τα πράγματά του.)**
- Ο εκπαιδευτικός ενημερώνει τους μαθητές ότι ο εκφοβισμός βλάπτει **ολόκληρο το σχολείο** και ότι ο καθένας **έχει ευθύνη** να βοηθήσει στην πρόληψή του. Ζητά από τους μαθητές να σκεφτούν **κανόνες** τους οποίους η τάξη θα μπορέσει να ακολουθήσει ώστε να αποτρέψει τον εκφοβισμό. Γράφει τους κανόνες στον πίνακα και συζητά με τα παιδιά ώστε να διαμορφώσουν από κοινού ένα τελικό σύνολο κανόνων συμπεριφοράς (χρησιμοποιείται δήλωση καταφατική).
- Γίνεται διάκριση των εννοιών **κάρφωμα** και **πληροφόρηση** ώστε να απενοχοποιηθούν οι μαθητές και να μειωθεί το άγχος των μαρτύρων.
- Ενθαρρύνονται οι μαθητές ώστε να **υπενθυμίζουν τους κανόνες** στους συμμαθητές τους σε περιπτώσεις που παρατηρούν περιστατικά άμεσου ή έμμεσου εκφοβισμού.
- Ζητείται από τους μαθητές να κάνουν **προτάσεις παρέμβασης** και περιορισμού βίαιων συμπεριφορών, τις οποίες καταγράφουν σε χρωματιστά χαρτόνια και αναρτούν στους τοίχους της τάξης.

Ειδική βοήθεια

Τα παιδιά που έχουν υποστεί υπερβολικά βίαιη μεταχείριση, θα πρέπει να ακολουθήσουν κάποιο πρόγραμμα ανάπτυξης του εαυτού, ώστε να ανακτήσουν την αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθησή τους.

Τα παιδιά που εκδηλώνουν επιθετική συμπεριφορά, δεν δέχονται τόσο εύκολα το γεγονός ότι χρειάζονται ειδική βοήθεια, γιατί δεν πιστεύουν ότι έχουν κάποιο πρόβλημα.

Κάποια από αυτά, ωστόσο, μπορεί να υποφέρουν από κατάθλιψη ή από αισθήματα φόβου, γι' αυτό θα μπορούσαν να ωφεληθούν σημαντικά από ένα πρόγραμμα ψυχοθεραπείας και από την παραπομπή σε ειδικό.

Βασικές Αρχές

- δεν προκαλούμε τη βία
- σταματούμε εξαρχής την ένταση
- κάνουμε άμεση & αυστηρή παρατήρηση αμέσως μετά το περιστατικό
- επιβάλλουμε δίκαιη ποινή που καθιστά το δράστη υπεύθυνο για τη συμπεριφορά του & αναπληρώνει τη ζημιά που προκλήθηκε
- αξιολογούμε τη «δύναμη» του δράστη σε θετικές συμπεριφορές
- παρέχουμε ασφάλεια, καθιερώνουμε ανοιχτές συζητήσεις
- εκπαιδεύουμε τους μαθητές στην ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων
- αναπτύσσουμε δραστηριότητες σχετικές με τον εκφοβισμό (π.χ. ταινίες, κείμενα, παιχνίδια ρόλων)
- δημιουργούμε «θετικό σχολικό κλίμα» με συνεργασία, σεβασμό, εμπιστοσύνη, φροντίδα, νοιάξιμο, ανάπτυξη του αισθήματος του ανήκειν & της ενσυναίσθησης,
- κατανόηση της διαφορετικότητας & αποδοχή του άλλου
- εφαρμόζουμε το θεσμό των «διαμεσολαβητών» όπου οι ίδιοι οι μαθητές παρεμβαίνουν για την ειρηνική επίλυση της σύγκρουσης
- στοχεύουμε σε βασική & διαρκή κατάρτισή μας

Σημεία — Κλειδιά

Στην αντιμετώπιση της βίας είναι πολύ σημαντικός ο **ρόλος της διεύθυνσης** του σχολείου.

όσον αφορά στις αρχές της συμπεριφοράς (όχι «τη μια με το καλό, την άλλη με το άγριο»)

1. Χρειάζεται **σαφήνεια** και **σταθερότητα**

2. Είναι απαραίτητη η **αποφυγή** των τρόπων &

δυσκολιών που διαιωνίζουν τις προβληματικές συμπεριφορές στο σχολείο (δηλαδή έμφαση στις τιμωρίες, αδυναμία συνεργασίας με συναδέλφους,

αντιστάσεις στην αλλαγή στάσης & στην συνεργασία με ειδικούς, καθώς & προσκόλληση σε προσωπικές δυσλειτουργικές πεποιθήσεις από ορισμένους εκπαιδευτικούς).

Το κλίμα βελτιώνεται σε όλο το σχολικό περιβάλλον όταν οι διδάσκοντες μαθαίνουν :

- ⇒ να θέτουν ξεκάθαρους κανόνες για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού.
- ⇒ να αντιδρούν με ευαισθησία και συνέπεια απέναντι στο φαινόμενο του εκφοβισμού
- ⇒ να υποστηρίζουν & να ενισχύουν την κοινωνικά υπεύθυνη συμπεριφορά των μαθητών
- ⇒ να ενισχύουν την επιτήρησή τους στην αυλή
- ⇒ να συμβάλλουν στην ενδυνάμωση της συνοχής της τάξης-ομάδας